

Het behouden en onderhoud aan de Kozakkenlinde.

Aan de Kozakkenweg in Diepenveen, langs de Zwolseweg en kort bij de Deventer wijk "De Platvoet" staat de Kozakkenlinde

Geschiedenis

In november van het jaar 1813 kwamen Kozakken naar Diepenveen om de stad Deventer te bevrijden van de Franse bezetting.

In oktober 1813, na de slag bij Leipzig moest Napoleon zijn troepen terugtrekken. Deventer was in 1813 een van de steden die door het Franse bezettingsleger in staat van beleg was gebracht. Maar, zoals in veel plaatsen brak ook in de vestingstad Deventer een opstand uit tegen de Franse bezetter. Vanuit Duitsland stuurden de tegenstanders van Napoleon, de Engelsen, Duitsers en Russen militaire-troepen (huursoldaten), waaronder Kozakken naar Deventer om deze volksopstand te ondersteunen.

Een verrassingsaanval door Kozakken op de Brinkpoort van Deventer op 12 november 1813 mislukte. De hoofdmacht van de Kozakken trok verder naar Zutphen en een klein deel bleef achter. De Kozakken sloegen hun bivak op in omringende dorpen, waaronder in Diepenveen. De bevolking moest de soldaten geruime tijd voeden en laven en hen tevens voorzien van stro, takkenbossen, hooi en haver.

Bij Diepenveen gebruikten de Kozakken de hooggelegen linde op de Platvoet als uitkijkpost en als plek voor bijeenkomsten. Vanaf die plek konden zij Deventer en vooral de Noordenbergpoort, de huidige Gibsonstraat in de gaten houden.

Na een strenge winter was op 26 april 1814 het beleg van Deventer afgelopen. De Franse troepen kregen een vrijgeleide en konden met wapens en al naar hun vaderland terugkeren. Kozakken komen en gaan, maar de linde is blijven staan en wordt daarom nu de Kozakkenlinde genoemd.

Beschrijving

De Kozakkenlinde is een Hollandse linde (*Tilia x europaea*). De Hollandse linde is een hybride van de zomerlinde en de winterlinde en werd vermoedelijk gekweekt op een kwekerij in de buurt van Haarlem. Deze boom behoort daarmee tot een groep lindeklonen uit de 16^e of begin 17^e eeuw.

De boom is vermoedelijk tot ca. 1900 geknot geweest op ca 3 meter hoogte. Ondanks het knotten gedurende de eerste 300 jaar is de omvang van de stam ca. 6,5 meter tot en behoort daarmee tot de 10 grootste lindebomen van ons land.

Vanaf de knothoogte hebben 6 of 7 stammen daarna de groei en de hoogte van de boom bepaald

Het behoud

In februari 2020 is met de eigenaar van de Kozakkenlinde, Stichting IJssellandschap, de Landelijke Bomenstichting een Bert Maes, (Ecologisch Adviesbureau Maes) een overleg geweest over hoe deze bijzondere lindeboom, die dreigt in elkaar te storten, kan worden behouden.

De Deventer Bomenstichting heeft daarna een plan opgesteld om de Kozakkenlinde aan de Platvoetdijk zo goed mogelijk te behouden.

Om tot een goede afweging van de te nemen maatregelen te komen heeft de DBS-advies gevraagd aan Bureau De Linde, van Frits Gielissen, een expert in Nederland op het gebied van monumentale, veterane bomen.

In maart 2021 is de eerste fase van het onderhoud uitgevoerd in samenwerking met de Stichting IJssellandschap, boomverzorgingsbedrijf Eddy Bouwmeester en de Deventer Bomenstichting.

Foto links

De linde direct na de zware snoeibeurt in de winter van 2002. Tevens zijn valankers aangebracht.

Foto vanaf de oostzijde genomen.

Bij het onderhoud staan de volgende doelen voor ogen. Tussen de eerste twee punten moet een juiste balans gevonden worden, omdat die maatregelen tegengesteld aan elkaar zijn:

1. De mechanische belasting op de zeer oude en zwakke onderstam verminderen.
2. Zoveel mogelijk bladmassa behouden.
3. Het ontwikkelen en de groei stimuleren van adventief wortels.
4. De boomeigen kringloop stimuleren en zorgen dat de groeiplaats en de ruimte daar omheen niet verdicht.

Het is onvermijdelijk om de grote gesteltakken af te toppen. Dit is beheerste mate gebeurd. Aan de zuidzijde is een zwaar ingerotter en door zwam aangetaste hoofdtak tot iets onder de helft ingenomen. Aan de oostzijde is de ver overhangende en al behoorlijk uitgescheurde zijtak verder ingenomen.

In maart 1972 en in 2002 zijn twee grote gesteltakken uitgescheurd en hebben de onderstam van de linde aan de zuidzijde volledig opengebroken zodat men binnen in de grotendeels vergane onderstam kijkt.

De groei en stimulering van adventief wortels is versterkt door het aanbrengen van een min of meer verticale laag licht verteerde lindenblad. Hierdoor kan op termijn deze uitgescheurde holte dicht groeien met nieuwe takken en de hoofdstam versterken.

Het uitgescheurde deel van de hoofdstam in april 2020 en maart 2021 na opvullen met bladaarde.

Uiteindelijk zijn zoveel als mogelijk de takken en resten van de stam blijven liggen om het boom eigen kringloop te stimuleren en te voorkomen dat de ondergrond onnodig verdicht.

Opgesteld te Deventer in maart 2021,

Door Bert Prummel en Bob Maks

Adviseurs: Deventer Bomenstichting.